

Przedmiotowy system oceniania

Historia i teraźniejszość. Liceum ogólnokształcące i technikum. Zakres podstawowy

Wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania oceny śródrocznej

Temat	Wymagania konieczne – ocena dopuszczająca. Uczeń:	Wymagania podstawowe – ocena dostateczna. Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające – ocena dobra. Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające – ocena bardzo dobra Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wyczerpujące – ocena celująca Uczeń wie i potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
I. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1970–1980					
1. Sytuacja na świecie w latach 70. XX w.	zna genezę i skutki osłabienia pozycji Stanów Zjednoczonych na świecie na rzecz obozu komunistycznego; wskazuje przyczyny interwencji amerykańskiej w Wietnamie; wskazuje strony konfliktu w wojnie Jom Kipur; zna i wyjaśnia pojęcie <i>Vietcong</i>	omawia przebieg konfliktu w Wietnamie; omawia przebieg rewolucji islamskiej w Iranie; omawia przyczyny kryzysu naftowego; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>doktryna powstrzymywania, efekt domina w Azji Południowo-Wschodniej, afera Watergate, Czerwoni Khmerzy, ajatollah, rewolucja islamska, kryzys naftowy, embargo, wojna zastępcza</i> ; wie, kim była wymieniona postać: Ho Chi	przedstawia reakcje społeczeństwa amerykańskiego na interwencję wojskową w Wietnamie; omawia skutki rewolucji islamskiej w Iranie; wyjaśnia, dlaczego wojnę w Wietnamie i wojnę Jom Kipur można nazwać wojnami zastępczymi	ocenia rolę mediów podczas wojny w Wietnamie; ocenia skutki wojny w Wietnamie dla USA; charakteryzuje przyczyny i skutki osłabienia pozycji Stanów Zjednoczonych na świecie na rzecz obozu komunistycznego w latach 70. XX w.; wie, kim były wymienione postacie, oraz omawia ich historyczną rolę: Pol Pot, Ruhollah Chomejni; charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX w.	ocenia wpływ: wystąpień społecznych w USA na decyzję o dymisji prezydenta Nixona po ujawnieniu afery Watergate, wystąpień społecznych w Iranie na ucieczkę szacha Mohammada Rezy Pahlawiego; wyszukuje informacje na temat dyktatury Czerwonych Khmerów; zna i wyjaśnia pojęcie <i>impeachment</i>

		Minh		(w tym ludobójczą politykę Czerwonych Khmerów w Kambodży)	
2. Wzrost wpływ w ZSRS w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej	zna i wyjaśnia terminy: <i>KGB, Specnaz</i> ; wymienia państwa w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej, w których ZSRS angażował się politycznie i / lub militarnie	zna i wyjaśnia pojęcie <i>doradcy wojskowi</i> (sowieccy, kubańscy); przedstawia przyczyny sowieckiego zaangażowania w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce; zna sowiecką strategię realizowaną w polityce zagranicznej przez ekipę Leonida Breżniewa w latach 70. XX w.	omawia metody działania ZSRS w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej; korzystając z mapy w podręczniku, omawia sposoby realizacji sowieckiej polityki ekspansji w latach 70 XX w. w Ameryce Łacińskiej, Azji i Afryce; omawia sowiecką strategię realizowaną w polityce zagranicznej przez ekipę Leonida Breżniewa w latach 70. XX w.; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>wojna somalijsko-etiopska, Sandinowski Front Wyzwolenia Narodowego, wojna domowa w Angoli, mudżahedini, Ludowy Ruch Wyzwolenia Angoli, Pathet Lao</i>	charakteryzuje rolę KGB w polityce zewnętrznej ZSRS za czasów Breżniewa; wyjaśnia rolę wojsk kubańskich i wietnamskich w sowieckiej polityce; charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX w. (uwzględnia kwestię kubańskich „doradców” w Afryce)	zbiera i prezentuje informacje na temat roli Ernesto „Che” Guevary w popkulturze; samodzielnie zbiera informację na temat tzw. doktryny Breżniewa – wyjaśnia jej założenia i określa, które z działań sowieckich w latach 60. i 70. XX w. można uznać za realizację tej koncepcji (w odpowiedzi odwołuje się też do informacji dotyczących stłumienia Praskiej Wiosny), uzasadnia swoją odpowiedź
3. Polityka odprężenia	zna wydarzenia (i ich daty roczne) stanowiące kolejne etapy w procesie odprężenia w stosunkach	wymienia przyczyny, dla których USA i ZSRS zdecydowały się rozpocząć politykę odprężenia;	wyjaśnia, na czym polegała polityka odprężenia (<i>détente</i>) w relacjach międzynarodowych w latach 70.	charakteryzuje przełomowe znaczenie unormowania relacji USA–ChRL na początku lat 70. XX w.;	z perspektywy USA i ZSRS ocenia, czy polityka odprężenia na świecie w latach 70. XX w. była sukcesem czy

	<p>USA–ZSRS: zawarcie zbiorowego układu o zakazie prób z bronią jądrową (1963 r.), podpisanie układu o nierozprzestrzenianiu broni atomowej (1968 r.), podpisanie sowiecko-amerykańskiego układu SALT 1 o ograniczeniu zbrojeń strategicznych (1972 r.); podpisanie <i>Aktu końcowego</i> Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1975 r.); zawarcie amerykańsko-sowieckiego układu SALT 2 (1979 r.); rozwija skróty: KBWE, OBWE</p>	<p>omawia najważniejsze etapy zawierania porozumień rozbrojeniowych USA–ZSRS; wymienia przyczyny, dla których USA odeszły od polityki odprężenia; zna i wyjaśnia pojęcie <i>dyplomacja pingpongowa</i>; wiem, czym zajmowały / zajmują się organizacje: KBWE, OBWE</p>	<p>XX w.; wyjaśnia, jakie znaczenie dla pokoju i odprężenia na świecie miały postanowienia KBWE (Helsinki, 1975 r.); omawia okoliczności zawarcia porozumienia z Camp David w 1978 r.; wie, kim były wymienione postacie, oraz omawia ich historyczną rolę: Richard Nixon, Henry Kissinger, Jimmy Carter, Ronald Reagan</p>	<p>charakteryzuje treść tzw. pięciu koszyków konferencji helsińskiej; ocenia znaczenie porozumienia z Camp David z 1978 r.</p>	<p>klęską</p>
<p>5. Państwa niemieckie – współistnienie i stosunek do nazistowskiego dziedzictwa</p>	<p>zna i rozumie założenia doktryny Hallsteina i Ostpolitik kanclerza Willy'ego Brandta; na podstawie tabeli w podręczniku wymienia najważniejsze wydarzenia związane z kwestią niemieckich reparacji / odszkodowań wojennych na rzecz Polski</p>	<p>omawia sytuację społeczno-polityczną w Niemczech Zachodnich po ustąpieniu kanclerza Konrada Adenauera; wymienia przyczyny niezadowolenia społecznego w RFN w latach 60. XX w.; omawia warunki życia społeczeństwa NRD; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>restytucja</i>, <i>rewindykacja</i>,</p>	<p>charakteryzuje genezę wystąpień młodzieży w RFN; wyjaśnia, na czym polegało przełomowe znaczenie Ostpolitik kanclerza Willy'ego Brandta; porównuje standard życia społeczeństwa polskiego i wschodniemieckiego; wyjaśnia, dlaczego Polska nie odzyskała wielu dzieł sztuki</p>	<p>analizuje, z czego mogły wynikać różnice w standardzie życia społeczeństwa NRD i PRL, mimo że oba kraje znajdowały się w sferze wpływów ZSRS; charakteryzuje sposób rozliczenia się Niemiec z dziedzictwem rządów nazistowskich (podaje przykłady pozytywne i negatywne: działalność</p>	<p>wyjaśnia, jak polskie władze i społeczeństwo w kolejnych latach po 1945 r. odnosiły się do kwestii rozliczenia Niemiec ze zbrodni z okresu II wojny światowej (w swojej odpowiedzi wskazuje różne przykłady reakcji społecznych i działań władz); analizuje, w jakim stopniu działalność Centrali Badania Zbrodni Narodowosocjal</p>

		<i>Stasi</i>	zrabowanych przez Niemców w czasie II wojny światowej	Centrali Badania Zbrodni Narodowosocjalistycznych w Ludwigsburgu, kariera Heinza Reinefartha, sprawa reparacji i restytucji zagrabionych w Polsce dzieł sztuki); ocenia niepociągnięcie do odpowiedzialności karnej wielu niemieckich zbrodniarzy wojennych; przygotowuje prezentację na temat zbrodniczej działalności Heinza Reinefartha lub Iwana Demianiuka	istycznych realizowała zasadę denazyfikacji (w uzasadnieniu odpowiedzi podaje przykłady działań prowadzonych przez tę instytucję)
5. Polityka wschodnia Stolicy Apostolskiej	zna i wyjaśnia pojęcia: <i>dyplomacja papieska, Stolica Apostolska, Sekretariat Stanu Stolicy Apostolskiej, pontyfikat</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz podaje pełnione przez nie funkcje: Jan XXIII, Paweł VI, Jan Paweł I, Jan Paweł II	wskazuje główne kierunki działania dyplomacji papieskiej po II wojnie światowej; omawia stosunek papieża do ZSRS i państw wschodniego po II wojnie światowej; wymienia obawy władz PRL związane z wyborem Polaka na papieża	dostrzega zmiany w dyplomacji papieskiej i łączy je z rozpoczęciem pontyfikatu Jana Pawła II; omawia dokonania papieża Pawła VI i Jana Pawła II na rzecz pokoju na świecie; wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla Polski; porównuje założenia polityki wschodniej Pawła VI i Jana Pawła II	przedstawia rolę prymasa Stefana Wyszyńskiego w dziejach Kościoła katolickiego w Europie Środkowej i Wschodniej; omawia rolę papieża na konferencji helsińskiej; omawia zapis dotyczący wolności wyznania zawarty w <i>Akcie końcowym</i> KBWE; wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla świata;	ocenia wkład dyplomacji papieskiej w działania zmierzające do zapewnienia pokoju na świecie; ocenia moralną wymowę spotkania Jana Pawła II z Mehmetem Alim Ağcą oraz przebaczenia zamachowcowi przez papieża; ocenia znaczenie podróży (pielgrzymek) papieża Jana Pawła II dla społeczeństw różnych krajów, do których przybywał (odwołuje się do

			(omawia podobieństwa i różnice)	ocenia działania papieża Jana Pawła II podejmowane w celu przeciwstawieni a się komunizmowi na świecie; ocenia wkład papieża Jana Pawła II w walkę o ochronę praw człowieka i zmianę ustroju w Polsce	przykładów)
6. Chiny i „państwa kapitalizm”	na mapie wskazuje państwa, z którymi Chiny są w sporach terytorialnych; zna datę roczną masakry na placu Tian’anmen	omawia okoliczności dojścia do władzy Denga Xiaopinga; wymienia problemy, z którymi borykała się gospodarka chińska przed reformami Denga Xiaopinga; podaje przyczyny protestów studenckich w Chinach w drugiej połowie lat 80. XX w.; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>socjalizm o chińskiej specyfice, kapitalizm państwowy, dekoloktywizacja</i>	omawia reformy Denga Xiaopinga; omawia genezę problemów, z którymi borykała się gospodarka chińska przed reformami Denga Xiaopinga; wyjaśnia sens hasła „jeden kraj, dwa systemy”	charakteryzuje zmiany zachodzące w Chinach po śmierci Mao Zedonga (rządy Denga Xiaopinga i początek państwowego kapitalizmu); ocenia doktrynę „jeden kraj, dwa systemy”; charakteryzuje wystąpienia studenckie w Chinach w drugiej połowie lat 80. XX w.; ocenia, stosunek świata wobec masakry na placu Tian’anmen	ocenia skuteczność chińskiego modelu gospodarczego wprowadzonego przez Denga Xiaopinga; na podstawie samodzielnie zebranych informacji wyjaśnia, na czym polegała specyfika chińskiego socjalizmu; przygotowuje prezentację na temat łamania praw człowieka we współczesnym Hongkongu
7. Neoliberalizm i nowa prawica	określa najważniejsze cechy gospodarek zachodnich po 1945 r.; wskazuje główne przyczyny ukształtowania	wymienia zmiany, które zaszły w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; podaje przyczyny	omawia zmiany, które zaszły w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; omawia przyczyny ukształtowania	charakteryzuje przyczyny zmian w gospodarkach państw zachodnich w latach 70. XX w.; na przykładzie państw zachodnich	rozważa, która z doktryn ekonomicznych – keynesizm czy neoliberalizm – bardziej sprzyja rozwojowi gospodarczemu (uzasadnia swoją opinię)

	<p>się doktryny gospodarczej neoliberalizmu; wymienia podstawowe założenia reaganomiki; wymienia podstawowe założenia thatcheryzmu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>państwo opiekuńcze, thatcheryzm, reaganomika, neoliberalizm</i></p>	<p>zmiany założeń polityki USA za prezydentury Ronalda Reagana; omawia problemy gospodarki brytyjskiej w latach 70. XX w.; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>nowa prawica, keynesizm (interwencjonizm państwowy), związek zawodowy, stagflacja</i></p>	<p>się nurtu nowej prawicy w USA; omawia założenia polityki Ronalda Reagana; omawia założenia polityki Margaret Thatcher</p>	<p>charakteryzuje różnice programowe między różnymi nurtami politycznymi – socjaldemokratycznym, chadeckim, konserwatywnym i liberalnym (w dziedzinie polityki społecznej i gospodarczej oraz systemu wartości); charakteryzuje główne założenia gospodarki neoliberalnej w latach 80. XX w.; wyjaśnia znaczenie zwycięstwa wyborczego Margaret Thatcher w Wielkiej Brytanii (1979 r.) i Ronalda Reagana w Stanach Zjednoczonych (1980 r.) dla polityki wewnętrznej i międzynarodowej tych państw</p>	
<p>8. Polska Rzeczpospolita Ludowa w czasach Edwarda Gierka (1971–1976)</p>	<p>wie, w którym okresie Edward Gierek pełnił funkcję I sekretarza KC PZPR; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>plan 5-letni (1971–1976), plenum, Komitet Centralny, Biuro Polityczne, „propaganda sukcesu”, sklepy komercyjne,</i></p>	<p>na podstawie podręcznika przedstawia karierę polityczną Edwarda Gierka; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>nowelizacja konstytucji, dobrobyt na kredyt, „druga Polska”, Pewex;</i> omawia najważniejsze wydarzenia i</p>	<p>omawia okoliczności objęcia władzy przez Edwarda Gierka; omawia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r.; wskazuje rzeczywiste cele reformy administracyjnej z 1975 r.; omawia koncepcję</p>	<p>wyjaśnia genezę przejścia władzy w PRL przez Edwarda Gierka; ocenia otwarcie PRL na Zachód dokonane w czasach rządów Edwarda Gierka; ocenia trzy kluczowe reformy Edwarda Gierka; ocenia skutki nowelizacji</p>	<p>ocenia postawę pośła Stanisława Stommy w 1976 r. (rozważa, czy jego postępowanie jest przykładem obywatelskiego nieposłuszeństwa); przygotowuje i moderuje klasową debatę na temat: Edward Gierek –</p>

	<p><i>maluch</i> (samochód), <i>czyn partyjny</i>; na podstawie mapy z podręcznika wymienia najważniejsze inwestycje gospodarcze w Polsce epoki Edwarda Gierka; wie, na czym polegała reorganizacja administracji przeprowadzona w Polsce w 1975 r.; na podstawie mapy z podręcznika wymienia nazwy województw istniejących od 1975 r.; wie, że w 1976 r. dokonano zmian w <i>Konstytucji PRL</i></p>	<p>zmiany, które zaszły w Polsce w czasach rządów Gierka w dziedzinach: gospodarki, kultury, sportu wskazuje elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne; wymienia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. i wskazuje skutki ich wprowadzenia (protesty społeczne); wie, kim był Leonid Breżniew</p>	<p>budowy „drugiej Polski” i sposoby wdrażania tego projektu w życie; wyjaśnia cele i skutki „propagandy sukcesu” w epoce Gierka; omawia elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne; przedstawia zmiany wprowadzone w <i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. i wyjaśnia przyczyny protestów społecznych związanych z wprowadzeniem tych zmian; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz omawia ich polityczną rolę: Piotr Jaroszewicz, Richard Nixon, Jimmy Carter; zna i wyjaśnia pojęcie „półkownik”</p>	<p><i>Konstytucji PRL</i> w 1976 r. dla PZPR i polskiego społeczeństwa; ocenia elementy polityki ekipy Gierka, które miały zapewnić rządzącym poparcie społeczne</p>	<p>funkcjonariusz systemu komunistycznego o czy nowator, który otworzył Polskę na Zachód?</p>
<p>9. Kryzys gospodarczy i społeczny w Polsce w drugiej połowie lat 70. XX w.</p>	<p>wymienia wydarzenia, które doprowadziły do protestów robotniczych w 1976 r.; podaje przyczyny protestów robotniczych w 1976 r.;</p>	<p>omawia sytuację gospodarczą Polski w drugiej połowie lat 70. XX w.; omawia przyczyny kryzysu gospodarczego w PRL w latach 70. XX w.;</p>	<p>przypomina znaczenie pojęcia <i>gospodarka niedoboru</i> i odnosi je do Polski w drugiej połowie lat 70. XX w.; porównuje reakcję władz (w tym</p>	<p>charakteryzuje standard życia społeczeństwa polskiego w warunkach gospodarki niedoboru, posługuje się przykładami; ocenia skutki wystąpień społecznych z</p>	<p>na podstawie zebranych informacji przygotowuje prezentację na temat: Czy uczestnicy wystąpień społecznych z 1976 r. doczekali się zadośćuczynieni</p>

	zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Czerwiec 1976</i> , „ścieżka zdrowia”, <i>ZOMO</i> , <i>reglamentacja towarów</i> , <i>kartki żywnościowe</i>	omawia przebieg wystąpień społecznych w 1976 r.; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pułapka zadłużenia</i> , „ <i>manewr gospodarczy</i> ”	zastosowane represje) na wystąpienia społeczne w 1970 i 1976 r.	1976 r.	a za krzywdy i represje, które ich dotknęły?; odnajduje relacje osób pamiętających Czerwiec 1976 i prezentuje je w klasie; przygotowuje pytania do ankiety, która mogłaby posłużyć do zbadania, jak Polacy pamiętają dzisiaj epokę Gierka
10. Opozycja demokratyczna w Polsce 1976–1980	wymienia formy pomocy dla represjonowanych uczestników protestów robotniczych z 1976 r. i ich rodzin; podaje nazwy organizacji opozycji demokratycznej w Polsce działające w latach 70. XX w.; zna i wyjaśnia pojęcia oraz rozwija skróty: <i>opozycja</i> , <i>opozycja demokratyczna</i> , <i>Komitet obrony Robotników / Komitet Samoobrony Społecznej KOR</i> , <i>Studenckie Komitety Solidarności (SKS)</i> , <i>Wolne Związki Zawodowe (WZZ)</i> , <i>Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO)</i> , <i>Konfederacja</i>	omawia formy pomocy dla represjonowanych uczestników protestów robotniczych z 1976 r. i ich rodzin prowadzone przez KOR; omawia główne organizacje opozycji demokratycznej działające w Polsce w latach 70. XX w.	wyjaśnia znaczenie utworzenia KOR; omawia główne formy działania opozycji demokratycznej w Polsce w latach 70. XX w.	charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego jako instytucji wspierającej działanie opozycji demokratycznej; wyjaśnia, dlaczego opozycja demokratyczna prowadziła działalność w różnych sferach życia społecznego	przygotowuje prezentację o wybranym członku KOR; przygotowuje prezentację na temat wybranej organizacji opozycyjnej działającej w Polsce w latach 70. XX w.; zbiera informacje i przygotowuje krótką prezentację o działaniu opozycji demokratycznej w latach 70. XX w. swojej miejscowości / swoim regionie

	<i>Polski Niepodległej (KPN), Towarzystwo Kursów Naukowych (TKN), drugi obieg, latający uniwersytet, tajny współpracownik</i>				
II. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1980–1991					
11. Powstanie Solidarności	wymienia najważniejsze problemy gospodarcze Polski na przełomie lat 70. i 80. XX w.; wymienia przykładowe postulaty strajkujących robotników z sierpnia 1980 r.; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Lech Wałęsa, Tadeusz Mazowiecki	przedstawia postulaty strajkujących robotników z lipca i sierpnia 1980 r.; dzieli je na polityczne i ekonomiczne; wymienia postanowienia porozumień sierpniowych; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, porozumienia sierpniowe</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Anna Walentynowicz, Bronisław Geremek, Mieczysław Jagielski	charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w 1980 r.; wyjaśnia rolę Międzyzakładowych Komitetów Strajkowych w rozmowach strajkujących robotników z władzami; przedstawia konsekwencje zawarcia porozumień sierpniowych; zna i wyjaśnia pojęcia: „przerwy w pracy”, <i>karnawał „Solidarności”</i> ; wie, kim są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Bogdan Borusewicz, Andrzej Gwiazda, Bogdan Lis	ocenia, które z postulatów robotniczych z sierpnia 1980 r. były możliwe do spełnienia; wyjaśnia, na czym polegała różnica między strajkami z sierpnia 1980 r. a wcześniejszymi wystąpieniami robotników; przedstawia reakcję władz PZPR na porozumienia sierpniowe; przedstawia znaczenie <i>Posłania I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” do ludzi pracy Europy Wschodniej</i> ; zna i wyjaśnia pojęcie <i>Niezależne Zrzeszenie Studentów</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jan Olszewski, Lech Kaczyński	ocenia, które z postulatów robotniczych z sierpnia 1980 r. były najbardziej niewygodne dla władzy i uzasadnia swoje stanowisko; zbiera informacje o działalności NSZZ „Solidarność” lub NSZZ „Solidarność” RI, lub NZS w swoim regionie; przedstawia reakcję władz państw bloku wschodniego na <i>Posłanie I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” do ludzi pracy Europy Wschodniej</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Władysław Siła-Nowicki, Marian Jurczyk

<p>12. Stan wojenny w Polsce i jego następstwa</p>	<p>wymienia przyczyny wprowadzenia stanu wojennego; wymienia przykładowe ograniczenia nałożone na obywateli w czasie stanu wojennego; wymienia przykładowe represje władz wobec społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, internowanie, godzina milicyjna</i>, wie, kim był gen. Wojciech Jaruzelski, i przedstawia jego historyczną rolę</p>	<p>charakteryzuje ograniczenia nałożone na obywateli w czasie stanu wojennego; przedstawia represje władz wobec społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; wymienia przykładowe formy oporu społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; wyjaśnia, jaką rolę odgrywała militaryzacja zakładów pracy i środków masowego przekazu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego, Tymczasowa Komisja Koordynacyjna, pacyfikacja kopalni „Wujek”</i>; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: gen. Czesław Kiszczak, Jan Dobraczyński, Jerzy Popiełuszko</p>	<p>przedstawia stosunek PZPR do „Solidarności”; charakteryzuje formy oporu społeczeństwa po wprowadzeniu stanu wojennego; przedstawia rolę i działania Kościoła po wprowadzeniu stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie stanu wojennego w Polsce; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>provokacja bydgoska, „Solidarność Walcząca”</i>; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: płk Ryszard Kukliński, Józef kard. Glemp, Władysław Frasyniuk, Kornel Morawiecki</p>	<p>ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego; ocenia znaczenie powstania nielegalnych organizacji, w tym struktur „Solidarności” dla umacniania oporu społeczeństwa; przedstawia reakcję ZSRS na wprowadzenie stanu wojennego w Polsce; przedstawia pomoc społeczeństw zachodnich i środowisk emigracyjnych dla Polaków w czasie stanu wojennego</p>	<p>ocenia, czy władze PRL, wprowadzając stan wojenny, osiągnęły zamierzone cele i przywróciły pełną kontrolę nad społeczeństwem ; zbiera informacje, jak wyglądały realia stanu wojennego w jego regionie</p>
<p>Wymagania niezbędne do uzyskania przez ucznia rocznej oceny klasyfikacyjnej (obejmuje wymagania edukacyjne niezbędne do uzyskania śródrocznej oceny klasyfikacyjnej)</p>					
<p>13. Kryzys w ZSRS</p>	<p>charakteryzuje kryzys gospodarczy w</p>	<p>wyjaśnia przyczyny kryzysu</p>	<p>wyjaśnia przyczyny wyścigu zbrojeń</p>	<p>charakteryzuje politykę władz ZSRS wobec</p>	<p>zbiera informacje o kontaktach</p>

<p>i państwach bloku wschodniego</p>	<p>ZSRS i krajach bloku wschodniego; charakteryzuje kryzys społeczny w ZSRS; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>bumelant, amnestia, indoktrynacja</i></p>	<p>gospodarczego w ZSRS i krajach bloku wschodniego; charakteryzuje kryzys społeczny w krajach bloku wschodniego; charakteryzuje relacje między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi; zna i wyjaśnia pojęcia: „<i>imperium zła</i>”, „<i>gwiazdne wojny</i>”</p>	<p>na początku lat 80. XX w.; wymienia przykładowe organizacje opozycyjne w krajach bloku wschodniego; przedstawia postawy społeczeństw państw komunistycznych wobec władzy; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>dysydent, azyl polityczny, Karta 77, Konfederacja Polski Niepodległej</i>; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Aleksander Sołżenicyn, Andriej Sacharow</p>	<p>ludzi, którzy się z nimi nie zgadzali; przedstawia zasięg wpływów organizacji opozycyjnych w społeczeństwach państw komunistycznych i wyjaśnia jego przyczyny; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Jurij Andropow, Konstantin Czernienko</p>	<p>polskich organizacji opozycyjnych z organizacjami opozycyjnymi w krajach bloku wschodniego; porównuje wpływy organizacji opozycyjnych na społeczeństwo w Polsce i innych krajach bloku wschodniego</p>
<p>14. Pierestrojka w ZSRS i jej konsekwencje w krajach bloku wschodniego</p>	<p>wymienia reformy wewnętrzne przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; przedstawia relacje między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi za rządów Michaiła Gorbaczowa; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pierestrojka, głasnost'</i>; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Michaił Gorbaczow, Ronald Reagan,</p>	<p>wyjaśnia, na czym polegały reformy wewnętrzne wprowadzane przez Michaiła Gorbaczowa; przedstawia konsekwencje katastrofy elektrowni atomowej w Czarnobylu; zna i wyjaśnia pojęcie <i>uwłaszczenie nomenklatury</i></p>	<p>przedstawia wpływ reform w ZSRS na sytuację w krajach bloku wschodniego; charakteryzuje politykę zagraniczną Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia przyczyny zmian relacji między ZSRS a Stanami Zjednoczonymi za rządów Michaiła Gorbaczowa; wie, kim był Mieczysław Rakowski</p>	<p>ocenia efekty reform wewnętrznych wprowadzonych przez Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia wpływ rządów Michaiła Gorbaczowa na pozycję ZSRS w świecie</p>	<p>ocenia, czy Michaił Gorbaczow zrealizował cele swojej polityki i uzasadnia swoje stanowisko; ocenia relacje między państwami bloku wschodniego a ZSRS za rządów Michaiła Gorbaczowa i porównuje je z relacjami za rządów Leonida Breżniewa</p>

	George Bush				
15. Przełomowy rok 1989	wymienia problemy gospodarcze Polski w II poł. lat 80. XX w.; wymienia przykładowe postanowienia Okrągłego Stołu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Okrągły Stół, pluralizm, wybory kontraktowe</i> ; wie, kim były /są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Lech Wałęsa, gen. Wojciech Jaruzelski	przedstawia problemy gospodarcze Polski w II poł. lat 80. XX w.; wymienia działania podejmowane przez władze, aby przezwyciężyć trudności gospodarcze; wymienia postanowienia Okrągłego Stołu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Ogólnopolskie Porozumienie Zawodowych, Komitet Obywatelski</i> , wie, kim był Alfred Miodowicz	charakteryzuje próby przezwyciężenia trudności gospodarczych podejmowane przez władze; przedstawia genezę Okrągłego Stołu; przedstawia realizację postanowień Okrągłego Stołu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>gruba kreska, desygnacja, Obywatelski Klub Parlamentarny</i> wie, kim był Tadeusz Mazowiecki	przedstawia reakcje społeczeństwa na postanowienia Okrągłego Stołu; ocenia zakres zmian ustrojowych przeprowadzonych na mocy postanowień Okrągłego Stołu; wyjaśnia, co spowodowało, że obóz solidarnościowy zdecydował się na utworzenie rządu	wyjaśnia, dlaczego określenie <i>gruba kreska</i> jest różnie rozumiane; wyjaśnia, dlaczego niektóre organizacje opozycyjne krytycznie odnosiły się do ustaleń Okrągłego Stołu i ich realizacji; zbiera informacje na temat wyborów 4 czerwca w jego regionie
16. Jesień Narodów w Europie Środkowo-Wschodniej i rozpad ZSRS	wymienia etapy przejmowania władzy przez opozycję w Czechosłowacji, na Węgrzech i w Bułgarii; wymienia etapy procesu jednoczenia Niemiec; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Karta 77, aksamitna rewolucja, Fidesz, Trójkątny Stół, Okrągły Stół</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Václav Havel, Erich Honecker, Helmut Kohl	przedstawia proces przejmowania władzy przez opozycję w Czechosłowacji, na Węgrzech i w Bułgarii; wymienia przyczyny rozpadu ZSRS i Jugosławii; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>pucz, czystki etniczne</i> , wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Borys Jelcyn, Giennadij Janajew	wyjaśnia przyczyny wzrostu pozycji opozycji w krajach bloku wschodniego; przedstawia proces obalenia Nicolae Ceaușescu w Rumunii; wyjaśnia trudności związane z procesem jednoczenia Niemiec; przedstawia proces rozpadu ZSRS i Jugosławii; zna i wyjaśnia pojęcie <i>Wspólnota Niepodległych Państw</i> wie, kim był Nicolae	omawia genezę powstania Wspólnoty Niepodległych Państw; porównuje procesy przemian ustrojowych w krajach bloku wschodniego, wskazując podobieństwa i różnice między procesami zachodzącymi w poszczególnych państwach; porównuje przyczyny rozpadu ZSRS i Jugosławii; wyjaśnia, dlaczego procesy przemian ustrojowych w krajach bloku	wyjaśnia, dlaczego upadek muru berlińskiego stał się symbolem upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej; ocenia, które czynniki odegrały największą rolę w procesie rozpadu ZSRS i Jugosławii oraz jak to wpłynęło na przebieg tych procesów

			Ceaușescu	wschodniego zostały określone jako Jesień Narodów	
17. Transformacja gospodarcza - ustrojowa 1989– 1990	wymienia problemy gospodarcze Polski na początku lat 90. XX w.; przedstawia założenia planu Balcerowicza; przedstawia wyniki wyborów prezydenckich w 1990 r. zna i wyjaśnia pojęcie <i>plan Balcerowicza</i> ; wie, kim jest Leszek Balcerowicz	wyjaśnia, które problemy wynikały z polityki gospodarczej władz komunistycznych; omawia społeczne skutki realizacji planu Balcerowicza; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>transformacja, bezrobocie strukturalne, hiperinflacja, kuroniówka</i> wie, kim był Jacek Kuroń	charakteryzuje proces prywatyzacji i reprivatyzacji; wyjaśnia problemy i konsekwencje procesu prywatyzacji i reprivatyzacji; przedstawia przyczyny i przebieg wyborów prezydenckich w 1990 r.; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>prywatyzacja, reprivatyzacja</i> ; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Jarosław Kaczyński, Stanisław Tymiński	charakteryzuje proces dekomunizacji, odwołując się do przykładów ze swojego regionu; przedstawia konsekwencje polityczne wyborów prezydenckich w 1990 r.; zna i wyjaśnia pojęcie <i>dekomunizacja</i>	przedstawia realizację planu Balcerowicza i jego skutki w swoim regionie
18. Kultura społeczna i obywatelskiemu	zna definicję społeczeństwa obywatelskiego; wymienia formy aktywności społecznej; wymienia sektory działania organizacji w społeczeństwie obywatelskim; zna pojęcia: <i>społeczeństwo obywatelskie, referendum, organizacje pozarządowe</i>	charakteryzuje czynniki, które wpływają na rozwój społeczeństwa obywatelskiego; wymienia przykładowe organizacje pozarządowe i przedstawia ich działania; wyjaśnia, dlaczego dla rozwój społeczeństwa obywatelskiego największe znaczenie mają organizacje pozarządowe; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo</i>	wyjaśnia, dlaczego dla rozwój społeczeństwa obywatelskiego ważne są kapitał społeczny i zaufanie społeczne; wyjaśnia różnice między stowarzyszeniem a fundacją; charakteryzuje organizacje pożytku publicznego; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kapitał społeczny, zaufanie społeczne, obywatelskie nieposłuszeństw</i>	porównuje różne typy organizacji pozarządowych; omawia działalność organizacji pozarządowych i ich rolę w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego na przykładach ze swojego regionu; ocenia rolę wolontariatu w kształtowaniu się społeczeństwa obywatelskiego	ocenia, czy społeczeństwo polskie jest społeczeństwem obywatelskim i uzasadnia swoje stanowisko; daje przykłady obywatelskiego nieposłuszeństwa, biorąc pod uwagę klasyczną jego definicję

		<i>obywatelskie, organizacje pozarządowe, stowarzyszenie, fundacja, organizacje pożytku publicznego</i>	<i>o, wolontariat</i>		
19. Sprawiedliwość jako moralny fundament ładu społecznego	zna definicję demokratycznego państwa prawa i sprawiedliwości społecznej; wymienia różne możliwości rozumienia terminu <i>sprawiedliwość</i>	wymienia różne typy sprawiedliwości; wyjaśnia pojęcia: <i>demokratyczne państwo prawa, sprawiedliwość społeczna</i>	wymienia różnice pomiędzy różnymi typami sprawiedliwości; wyjaśnia różnice pomiędzy sprawiedliwością rozdzielczą a sprawiedliwością wyrównawczą; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>sprawiedliwość rozdzielcza, sprawiedliwość wyrównawcza</i>	charakteryzuje rolę sprawiedliwości społecznej w funkcjonowaniu państwa i społeczeństwa; uzasadnia, że państwo polskie jest demokratycznym państwem prawa	daje przykłady z działań władz państwowych i samorządowych stosowania sprawiedliwości rozdzielczej i sprawiedliwości wyrównawczej
III. ŚWIAT I POLSKA W LATACH 1991–2001					
20. Nowy ład światowy	wymienia działania Stanów Zjednoczonych zmierzające do utrzymania ładu na świecie w końcu XX w.; przedstawia proces globalizacji w gospodarce; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Pustynna Burza, globalizacja</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: George Bush, Saddam Husajn	wymienia koncepcje świata w końcu XX w. i ich autorów; wyjaśnia, na czym polega proces globalizacji; charakteryzuje politykę Stanów Zjednoczonych na Bliskim Wschodzie; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>koniec historii, zderzenie cywilizacji, globalna wioska</i> ; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Francis Fukuyama,	wskazuje różnice pomiędzy koncepcjami świata w końcu XX w.; charakteryzuje proces globalizacji w różnych dziedzinach życia	ocenia, czy można określić Stany Zjednoczone jako żandarma ładu na świecie w końcu XX w.; wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS usiłował utrzymać wpływy na świecie; wie, kim był Michaił Gorbaczow	ocenia, która z koncepcji świata w końcu XX w. okazała się najbliższa rzeczywistości i uzasadnia swoje stanowisko

		Samuel Huntington, Zbigniew Brzeziński			
21. Blaski i cienie zmian na świecie na przełomie tysiącleci	wymienia najważniejsze konflikty zbrojne na przełomie XX i XXI w.; wymienia różnice pomiędzy globalną Północą a globalnym Południem	wymienia najważniejsze przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; przedstawia proces upadku apartheidu w RPA; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>apartheid</i> , <i>bantustany</i> ; wie, kim były wymienione postacie, oraz przedstawia ich historyczną rolę: Nelson Mandela, Frederik de Klerk	wyjaśnia przyczyny konfliktów zbrojnych na przełomie XX i XXI w.; wyjaśnia przyczyny podziału świata na globalną Północ i globalne Południe; wyjaśnia przyczyny konfliktu w Rwandzie; zna i wyjaśnia pojęcie <i>konflikt Północ–Południe</i>	wyjaśnia przyczyny konfliktów religijnych na świecie na przełomie XX i XXI w.; charakteryzuje sytuację w Afryce na przełomie XX i XXI w.	przedstawia i ocenia rolę wojsk ONZ w czasie konfliktu w Rwandzie
22. Integracja europejska	wymienia dokumenty tworzące Unię Europejską i ich najważniejsze postanowienia; wymienia organy Unii Europejskiej; wymienia państwa strefy euro; pokazuje na mapie proces rozszerzania się Unii Europejskiej; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Jednolity Akt Europejski</i> , <i>traktat z Maastricht</i> , <i>Unia Europejska</i> , <i>traktat nicejski</i> , <i>traktat lizboński</i> , <i>strefa euro</i>	wymienia kryteria przyjmowania nowych państw do Unii Europejskiej; wymienia płaszczyzny współpracy między krajami Unii Europejskiej; wymienia państwa strefy Schengen; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>kryteria kopenhaskie</i> , <i>strefa Schengen</i>	przedstawia zakres współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej; wskazuje różnice pomiędzy poszczególnymi dokumentami tworzącymi podstawy prawne Unii Europejskiej; wyjaśnia znaczenie strefy Schengen i strefy euro; przedstawia współpracę Unii Europejskiej z Norwegią i wyjaśnia jej stosunek do Unii Europejskiej	wyjaśnia, dlaczego strefa Schengen i strefa euro nie pokrywa się z krajami Unii Europejskiej; wyjaśnia przyczyny rozszerzania zakresu współpracy pomiędzy państwami Unii Europejskiej; przedstawia współpracę Unii Europejskiej ze Szwajcarią i wyjaśnia stosunek Szwajcarii do Unii Europejskiej	wyjaśnia znaczenie Jednolitego Aktu Europejskiego i traktatu z Maastricht; wyjaśnia, dlaczego został zawarty traktat lizboński; wyjaśnia, dlaczego Finlandia starała się o członkostwo w Unii Europejskiej dopiero w latach 90. XX w.

<p>23. Polska droga do demokracji 1991–2005</p>	<p>wymienia najważniejsze partie w Polsce po 1990 r.; wymienia zmiany ustrojowe, które wprowadziła Mała Konstytucja; wymienia reformy rządu Jerzego Buzka; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Sojusz Lewicy Demokratycznej, Unia Demokratyczna, Mała Konstytucja</i>; wie, kim jest Jerzy Buzek</p>	<p>wymienia ruchy polityczne w Polsce po 1990 r.; wyjaśnia przyczyny zmian na polskiej scenie politycznej po 1990 r.; wyjaśnia, jak chciano zapobiec rozdrobnieniu politycznemu w Polsce; wymienia podstawy prawne, na których opierają się relacje między państwem polskim a kościołami i związkami wyznaniowymi; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>Bezpartyjny Blok Wspierania Reform, konkordat, próg wyborczy</i></p>	<p>wyjaśnia przyczyny zmian rządów po 1990 r.; przedstawia przebieg prac nad nową konstytucją; charakteryzuje reformy rządu Jerzego Buzka; przedstawia stosunki wyznaniowe w Polsce; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>recesja, lustracja</i>; wie, kim były / są wymienione postacie, oraz przedstawia ich polityczną rolę: Jan K. Bielecki, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Miller, Jan Olszewski, Antoni Macierewicz</p>	<p>ocenia, czy reformy rządu Jerzego Buzka spełniły oczekiwania Polaków; przedstawia proces podpisania i ratyfikowania konkordatu; ocenia stabilność polskiej sceny politycznej i jej wpływ na funkcjonowanie państwa; wie, kim jest Hanna Suchocka</p>	<p>przedstawia relacje między rządem a Prezydentem w Polsce w latach 1991–2005; ocenia funkcjonowanie rządów w Polsce w latach 1991–2005, przywołując ich sukcesy i porażki</p>
<p>24. III Rzeczpospolita – konstytucyjne zasady ustrojowe</p>	<p>wymienia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; wymienia prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; wymienia organy władzy ustawodawczej i ich dwie kompetencje; wymienia organy władzy wykonawczej i ich dwie kompetencje; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada</i></p>	<p>wyjaśnia zasady ustrojowe zawarte w konstytucji polskiej; wyjaśnia, na czym polegają prawa i obowiązki obywatela zawarte w konstytucji; wymienia przykładowe kompetencje organów władzy ustawodawczej; wymienia podstawowe kompetencje organów władzy wykonawczej; wymienia</p>	<p>charakteryzuje uprawnienia władzy ustawodawczej i wykonawczej w Polsce z zastosowaniem podziału tych uprawnień; wymienia etapy procesu legislacyjnego; przedstawia strukturę sądownictwa w Polsce; wymienia zasady sądownictwa w Polsce; wymienia przykładowe uprawnienia</p>	<p>wyjaśnia wzajemne zależności między organami władzy wykonawczej i ustawodawczej oraz podaje przykłady ich zastosowania; wyjaśnia zasady sądownictwa w Polsce; charakteryzuje pozycję Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu w polskim systemie ustrojowym; zna i wyjaśnia</p>	<p>wskazuje różnice w procesie legislacyjnym w zależności od typu ustawy (np. ustawa zwykła i ustawa budżetowa); ocenia skuteczność funkcjonowania Trybunału Stanu</p>

	<i>suwerenności narodu, zasada trójpodziału władzy</i>	przykładowe zasady sądownictwa w Polsce; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>zasada demokratycznego o państwa prawa, zasada pluralizmu politycznego, zasada niezawisłości sędziów</i>	Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu; zna i wyjaśnia pojęcia: <i>preambuła, proces legislacyjny, Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu</i>	pojęcie <i>konstruktywne votum nieufności</i>	
--	--	---	--	--	--

UWAGI:

1. Ocenę wyższą otrzymuje uczeń spełniający łącznie wymagania edukacyjne określone dla ocen niższych np. ocenę dobrą otrzymuje uczeń spełniający wymagania edukacyjne na oceną dopuszczającą, dostateczną oraz dobrą.
2. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na poszczególne pozytywne oceny.
3. W przypadku nie zrealizowania tematów lekcji (zagadnień) w I okresie będą one realizowane po klasyfikacji śródrocznej. W tym przypadku obowiązują również wymagania edukacyjne dla tych tematów (zagadnień).